

РЕШЕНИЕ

№ 309

гр. Русе, 10.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – РУСЕ, I ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на тринадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Надежда М. Александрова

при участието на секретаря Борянка Г. Тончева
като разгледа докладваното от Надежда М. Александрова Гражданско дело
№ 20234520101325 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 42, б. „б“ от ЗН от Й. С. К. за прогласяване нищожност на завещание, извършено от наследодателя му з.с. К.а в полза на ответника с рег. № 61/20.04.2018 год. по описа на нотариус с район на действие РРС Р. П., а условията на евентуалност- за намаляване на завещателното разпореждане на основание чл. 30, ал. 1 от ЗН до размер на запазените му 2/9 ид.ч.

Ответникът е подал отговор, оспорва исковете, прави доказателствени искания. Твърди, че завещанието е саморъчно написано и подписано от неговата баба з.с. К.а, като ангажира съдебно- графологична експертиза за установяване на този факт.

*Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, с оглед разпоредбата на чл. 235 от ГПК, приема за установено от **ФАКТИЧЕСКА СТРАНА** следното:*

з.с. К.а, ЕГН *****, починала на 07.05.2020 год., е майка на ищеца. Освен него, наследници са другите й двама сина- т.с.к., ЕГН ***** и п. С. К., ЕГН *****.

Приживе, на 12.04.2018 год. з.с. К.а съставила саморъчно завещание, с което завещала на своя внук М. П. К., ЕГН ***** 1/22 ид.ч. (една двадесет и втора идеална част) от недвижими имоти - голям магазин с около 200 кв.м., разделен на два магазина, находящ се в гр. с., бул. в. 64, както и малък магазин, застроен на 70 кв.м., находящ се в гр. с., бул. в. 64 с вход откъм бул. п.е. заедно със зимнично помещение от 80 кв.м., заедно с приспадащите се идеални части от общите части на сградата и мястото, находящо се в гр. с., бул. в. 64, които недвижими имоти представляват 200 кв.м. зала на ресторант Форум, 70

кв.м. зала, тоалетна и част от кухненски блок от бар Форум, заедно с 20 кв.м. общи части - черен вход на кооперацията за двора - 270 кв.м. заедно с неразделно свързаните 20 кв.м. общи части, част от УПИ IV 4,5,6 в кв. 359 с., местност ГГЦ-Г-б-II част, в гр. с..

Завещанието е прието за съхранение в кантората на нотариус Р. П. с район на действие РРС на 20.04.2018 год. и обявено по искане на М. К. на 11.05.2020 год.

Автентичността на завещанието е оспорена от ищеца, поради което е допусната съдебно-графологична експертиза, чието заключение установява, че ръкописният текст и подписът за „завещател“ са изпълнени от з.с. К.а. Това обуславя извод за неоснователност на иска за прогласяване нищожността на завещанието.

з. К.а е наследник на х.щ.ж. (стр. 4 от Удостоверение № 94- 01- 27736/23.09.2020 год., издадено от Община Бургас. Тя от своя страна е наследник на а.а. с* (стр. 3 от Удостоверение № 365/16.05.2023 год., издадено от Община Столична, район т.).

а.а. с* (по мъж л.ж. според Нотариален акт № 146, том IV, регистър 746, дело № 692/941 от 17.03.1941 год. по описа на нотариус при Софийския областен съд) е продала на 14 купувача, описани в нотариалния акт 65/100 ид.ч. от собственото си дворно място, цялото от 402.50 кв.м. в гр. с. на ул. ц.й. № 64, съставляващо парцел VIII от квартал 359 по регулационния план на гр. с.- Центъра.

С протокол за съдебна делба от 05.04.1941 год. по ч.гр.д. № 760/1941 год. по описа на Софийски Околийски съд е допусната делба на съсобствената земя, като съделителят а.а. м. (страните не спорят относно идентичността на лице с различни имена) получава в дял осем магазина и три жилищни помещения, съответно мазета и тавански помещения от построената в общата земя масивна сграда, застроена с лични средства на съделителите на около 360 кв.м., състояща се от мазе, партер и шест етажа, таван и съответни тавански помещения. Магазините са отчуждени по реда на ЗОЕГПНС от а.ж. по преписка 8/1949 год. и възстановени по реда на ЗВСОНИ със Заповед № РД- 57- 1389/27.04.1993 год. на Кмета на Столична община на а.а. м. ж***. Със заповедта е възстановена собствеността на шест магазина с по една изба и един магазин с изба и стая към него, заедно с принадлежащите идеални части от общите части на сградата и мястото, находящи се на бул. в. № 64 в гр. с..

Съгласно одобрената кадастрална карта на гр. с., завещанието се отнася до следните имоти:

- 1/22 ид.ч. от 402,50/1599 кв.м. от имот с идентификатор № 68134.1001.569 с площ от 1599 кв.м. с адрес на поземления имот - град с., бул. п.е. № 45, които имот има следните граници: 68134 1001 574, 68134.1001.573, 68134 1001 964, 68134.1001.570, 68134.1001 970, 68134.1001., 68134.1001 568.

- Самостоятелен обект с идентификатор № 68134.1001.569.2.23 с площ от 77,70 кв.м. с адрес - град с., район т., бул. в. № 64, етаж 1, при съсед: на същия етаж - № 68134.1001.569 2 25, под обекта - няма, над обекта - № 68134.1001.569.2.2. и № 68134.1001.569.2.22., заедно с прилежащите избени помещения и общи части от сграда с идентификатор № 68134.1001.569.2.

- Самостоятелен обект с идентификатор № 68134.1001.569.2.24, с площ от 128,09 кв.м. с адрес - град с., район т., бул. в. № 64, етаж 1, при съсед: на същия етаж - № 68134.1001 569 2 25, под обекта - няма, над обекта - № 68134.1001569.2.2. и № 68134.1001569.2.3., заедно с прилежащите избени помещения и общи части от сграда с идентификатор № 68134.1001.569.2.

- Самостоятелен обект с идентификатор № 68134.1001.569.2.25 с площ от 34,21 кв.м. с адрес - град с., район т., бул. в. № 64, етаж 1, при съсед: на същия етаж - № 68134.1001 569.2.24, под обекта - няма, над обекта - № 68134.1001.569.2.3. и № 68134 1001.569 2.2., заедно с прилежащите избени помещения и общи части от сграда с идентификатор № 68134.1001.569 2.

Въз основа на горните факти, съдът намира за установено от правна страна следното:

Въпросът за поставеното с разпоредбата на чл. 30, ал. 2 от ЗН изискване за приемане на наследството по опис е разрешен в Тълкувателно решение № 3/2013 г. на ОСГК на ВКС, т. 4, според което изискването за приемане на наследството по опис е предпоставка за реализиране на правото да се иска възстановяване на запазена част от наследството спрямо заветник или надарен, който не е призван към наследяване, т.е. изискването не е приложимо за универсално завещателно разпореждане. Нормата на чл. 30, ал. 2 от ЗН не намира приложение в случаите, в които чрез извършване на един дарствен акт в полза на един надарен, наследодателят е изчерпал цялото наследство, хипотеза, аналогична на тази на разпореждане с универсално завещание, тъй като и в този случай липсват свободни имущества, от които лицата по чл. 28, ал. 1 ЗН биха могли да получат онова, което съставлява тяхна запазена част от наследството и при предявен иск по чл. 30, ал. 1 ЗН не се образува наследствена маса по чл. 31 ЗН, а възстановяването се извършва чрез дробта по чл. 29 ЗН, съставляваща размера на запазената част / Решение № 28 от 21.02.2014 г. по гр. д. № № 825/2012 г. на ВКС, II г. о., Решение № 55 от 26.04.2016 г. на ВКС по гр. д. № 6020/2015 г. на ВКС, II г. о., ГК).

Страните не спорят, че завещанието е универсално, изчерпващи цялото имущество на наследодателя и поради това не трябва да се изследва въпроса за спазването на срока по чл. 61, ал. 1 от ЗН от страна на наследника по закон като материалноправна предпоставка за предявяване на иска за намаляване на завещателното разпореждане.

Настоящият съдебен състав намира, че е налице универсално завещателно разпореждане, поради което и не е необходимо ищецът в настоящото производство да е приел наследството по опис, за да упражни правото си на иск. Съгласно константната съдебна практика разграничението между частното и универсалното завещание се съдържа в чл. 16 ЗН. Завещателните разпореждания, които се отнасят до цялото или до дробна част от цялото имущество на завещателя, са общи (универсални) и придават качеството наследник на лицето, в полза на което са направени. Тези, които се отнасят за определено имущество, са частни и придават качеството на заветник. Въпреки този ясен разграничителен критерий, в практиката често възникват съмнения за характера на едно завещание – дали е общо или

частно. В тези случаи волята на завещателя следва да се преценява при спазване на общото правило на [чл. 20 ЗЗД](#) за тълкуване на договорите, отчитайки разпоредбата на [чл. 44 ЗЗД](#), която отнася това правило и към едностранните волеизявления, каквото по своята същност е завещанието. Отделните завещателни разпореждания следва да се тълкуват във връзка едно с друго и в смисъла, който произтича от текста на цялото завещание, като се търси действителната воля на завещателя. В определени случаи съдът следва да отчита и останалите доказателства по делото, които могат да изяснят действителната воля на завещателя (Решение № 833 от 08.01.2011 г. по гр. д. № 1221/2009 г., I Г. О., ВКС и цитираното в него Решение № 855/11.12.2010 г. по гр. д. № 1497/2009 г., I Г. О., ВКС). Настоящият съдебен състав намира, че извършеното от наследодателя з.с. К.а завещание е универсално, независимо от изброяването. Общото завещателно разпореждане съгласно [чл. 16, ал. 1 ЗН](#) придава на лицето, в полза на което е направено, качеството наследник, а не на кредитор на наследството/

Когато е завещано конкретно имущество, но от доказателствата по делото е видно, че то изчерпва имуществото, останало след смъртта на наследодателя, завещанието следва да се приеме за общо по смисъла на [чл. 16, ал. 1 ЗН](#). Следователно, в тези случаи не се налага образуване на наследствена маса по [чл. 31 ЗН](#), тъй като няма свободно имущество, което би могло да покрие запазената част на лицата по [чл. 28 ЗН](#), а възстановяването ще се извърши направо с дробната част по [чл. 29 ЗН](#). Поради това следва да се приеме, че не е необходимо наследството да е било прието по опис, т.е. разпоредбата на [чл. 30, ал. 2 ЗН](#) не намира приложение. Обстоятелството, че завещанието съдържа изброяване на конкретното имущество, което се завещава, не е достатъчно същото да се квалифицира като завет по [чл. 16, ал. 2 ЗН](#), тъй като няма пречка намерението на завещателя да се разпорежи с цялото си имущество да бъде обективизирано и чрез посочване на отделните предмети от него, които той счита, че формират съвкупността (Решение № 276 от 5.03.2014 г. на ВКС по гр. д. № 2959/2013 г., I Г. о., ГК).

Съгласно [чл. 28, ал. 1 от ЗН](#) когато наследодателят остави низходящи, родители или съпруг, той не може със завещателни разпореждания или чрез дарение да накърнява онова, което съставлява тяхна запазена част от наследството. Със саморъчното завещание з. К.а е накърнила запазената част на ищеца, поради което претенцията му се явява основателна.

Според [чл. 29 от ЗН](#) запазената част на низходящи (включително и осиновените), когато наследодателят не е оставил съпруг, е: при едно дете или низходящи от него - $1/2$, а при две и повече деца или низходящи от тях - $2/3$ от имуществото на наследодателя. В случая з. К.а е оставила трима наследници- нейни синове, поради което и извършеното завещание следва да се намали досежно запазената част на ищеца - с $2/9$ ид.ч. и съответно с толкова да се възстанови.

При този изход на спора ответникът дължи на основание [чл. 78, ал. 1 от ГПК](#) на ищеца разноските по делото, съобразно уважената част от исквете. Предявени са три обективно евентуално съединени иска. Първият- за унищожаване на завещанието е оттеглен в хода на делото и производството по него е прекратено. Вторият- за прогласяване нищожност на

завещанието е неоснователен, поради което ответникът не дължи разноси по него. Третият иск- за намаляване на завещателното разпореждане е основателен, поради което ответникът следва да понесе съответната част от разноските за държавна такса- 30.00 лева, за такси вписване и удостоверения- 38.33 лева, както и за адвокатско възнаграждение. Тъй като в договора за правна защита и съдействие не е направено разграничение какво е възнаграждението по всеки иск, съдът приема, че е по равно или по 812.33 лева (от общо 2437.00 лева). При уважаването на един от исквете, ответникът дължи този размер адвокатски хонорар на ищеца. В списъка по чл. 80 от ГПК ищецът е посочил, че е платил държавна такса на размер на 380.00 лева, но платената сума е 80.00 лева. Същата сума е заплатена за вписване на исковата молба, а таксите за съдебни удостоверения са в размер на 35 лева. За други разноси ищецът не е ангажирал доказателства. Заплатеното възнаграждение на вещото лице остава за негова сметка, тъй като оспорването на автентичността на завещанието беше неуспешно. Общо ответникът дължи на ищеца разноси в размер на 880.66 лева.

Ответникът също е направил искане за разноси на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК. Тъй като в неговия договор за правна защита и съдействие също не е направено разграничение какво е възнаграждението по всеки иск, съдът приема, че е по равно или по 500.00 лева от общо 1000.00 лева, защото по иска за унищожаване на завещанието ответникът не се е защитавал. Следователно ищецът дължи разноси за адвокатски хонорар на ответника в размер на 500.00 лева.

По компенсация ответникът следва да заплати на ищеца разноси в размер на 380.66 лева.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Й. С. К., ЕГН *****, съдебен адрес: гр. Русе, ул. б. № 8, ет. 5, действащ чрез адвокат Р. б. против М. П. К., ЕГН *****, гр. Русе, ул. ч. № 1, вх. 1, пълномощник: адвокат Г. М. Г. иск да бъде прогласена нищожността на основание чл. 42, б. „б“ от ЗН на завещание от з.с. К.а, съставено на 12.04.2018 год., вписано на 20.04.2018 год. и обявено на 11.05.2020 год. от нотариус № 217 с район на действие РРС Р. П..

ВЪЗСТАНОВЯВА на Й. С. К., ЕГН ***** запазената част от наследството на майка му з.с. К.а, ЕГН ***** в размер на 2/9 идеални части чрез **НАМАЛЯВАНЕ** на извършеното общо завещателно разпореждане на 12.04.2018 год. от з.с. К.а, ЕГН *****, починала на 07.05.2020 год. в гр. Русе в полза на М. П. К., ЕГН *****, вписано на 20.04.2018 год. и обявено на 11.05.2020 год. от нотариус № 217 с район на действие РРС Р. П..

ОСЪЖДА М. П. К., ЕГН ***** да заплати на Й. С. К., ЕГН ***** сумата **380.66 лева** представляваща разноси по делото.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред ОС- Русе в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Русе: _____